

Heikikkers in het Texelse duingebied

In 2020 is onderzocht hoe het met de heikikker in het Nationaal Park Duinen van Texel gaat. De laatste jaren werden ze nog maar nauwelijks gezien en dat baarde zorgen binnen het bestuur van het Nationaal Park. Bestaat er nog wel een levensvatbare populatie? De heikikker komt in de Nederlandse duinen alleen voor op Schouwen en op Texel.

Met deze vragen in het achterhoofd heb ik in maart alle ondiepe plassen in de duinen afgelopen op zoek naar kikkerdril. Het dril van bruine kikkers en heikikkers is nauwelijks te onderscheiden. Daardoor was controle van deze plekken in juni en juli op het voorkomen van juveniele heikikkers nodig om zekerheid te krijgen over de waargenomen soort.

Om de kans op succes te vergroten is er onder natuurliefhebbers op Texel ruchtbaarheid gegeven door middel van het verspreiden van een informatieblad. De RAVON-herkenningskaarten 'Heikikker/bruine kikker' en 'groene kikkers' werden bijgevoegd. Er werd gevraagd om waarnemingen van heikikkers op de site Waarneming.nl door te geven of ze per e-mail aan mij door te geven. Daarnaast is er ook informatie verstrekt via het Boswachtersblog Texel van Staatsbosbeheer en er is een informatief artikel verschenen in het huis-aan-huis blad 'Texel, dit weekend'.

Na de uitgebreide zoektocht in maart werden twee grote clusters duidelijk: rond de Geul in het zuiden en de Muy ten noorden van De Koog. Samen met Jan Witte (voormalig SBB-medewerker en enthousiast amfibieënwaarnemer) werden 131 klompen kikkerdril in het Geulgebied gevonden. In de buurt van het Pompevlak lagen er maar liefst 78 bij elkaar in een snel uitdrogende vallei. Afgelopen zomer zijn alle plekjes nagelopen op het voorkomen van heikkertjes. Enkele jonge dieren zijn gevonden in gebiedjes waar geen dril werd gevonden zoals rond de Horsmeertjes.

Verspreiding heikkertdril in het Geulgebied (links) en het Muygebied (rechts).

Heikkertdril in de buurt van de Muy. (Foto: Dick Schermer)

Jonge heikikker. (Foto: Dick Schermer)

In het Muygebied waren vooral de landjes van de Nederlanden, bij de Boet van Hopman en de Buitenmuy succesvol. Tezamen ging het om 210 klompen dril en waarnemingen van enkele volwassen dieren. Bij de zomerse controle werden hier een aantal heikkertjes en een enkel bruin kikkertje aangetroffen – een soort die vooral in dorpen voorkomt op Texel.

Afname van de heikikker op Texel

Om de gegevens van 2020 te vergelijken met voorgaande jaren zijn een aantal bronnen uitgezocht zoals het oude vogelwachtersarchief van Staatsbosbeheer, persoonlijke gegevens van Jan Witte, gegevens van het IVN-onderzoek via Mark Fonds en gegevens uit Waarneming.nl en de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD). Een vergelijking met deze gegevens laat zien dat de aantallen in de Geul teruglopen. In een aantal wat diepere poelen, die voorheen 'vol' zaten met heikikkers, leven nu alleen groene kikkers. Zij zijn in de jaren '80 ontsnapt uit tuinen en hebben zich daarna razendsnel over heel Texel verspreid. In de Bollekamer verdween de populatie heikikkers nagenoeg. Tien jaar geleden werden nog grote hoeveelheden dril gemeld tijdens een onderzoek van het IVN-Texel. De oorzaak van deze enorme achteruitgang is niet duidelijk; het milieu is hetzelfde gebleven.

In de Muy lijkt het te gaan om een gezonde populatie heikikkers. In de Bleekersvallei is mogelijk nog een kleine populatie aanwezig. In de Eierlandse Duinen zijn heikikkers waarschijnlijk nooit algemeen geweest en hier stamt de laatste waarneming uit 2008. Mogelijk is de soort daar verdwenen. Door de afstand (meer dan 10 kilometer) van de Geul en Muy-clusters is het niet aannemelijk dat er genetische uitwisseling plaats kan vinden. Daarom moeten we onze kwetsbare heikikkers in de toekomst goed in de gaten te houden. We blijven op Texel dus letten op de heikikkers en waarnemingen vastleggen.

Dick Schermer